

KROATA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE LA „DRUŠTVO HRVATSKIH ESPERANTISTA.“

MONATA

GAZETO.

La »Kroata Esperantisto«
aperas la 15^{an} de ĉiu monato.

Abono:

1 jaro (12 numeroj) K 3.—
» (6 numeroj) K 1,50
Por unuiganoj jara abono K 2.—

Redakcio kaj Administracio:
Boškovićeua ulica br. 13.

Redaktorino: **Danica de Bedeković.**

Reklamo:

1 paĝo K 25 1/4 paĝo K 7
1/2 » » 13 1/8 » » 4
kun unufoja apero.
Por 7—12 anoncoj 25% rabato.
Po linioj laŭ interkonsento.

SADRŽAJ: Koristi li Esperanto? — Odziv našemu listu. — Molba. — Napredovanje esperantskoga pokreta. — Bibliografija.

LISTAK: Tako se mijenja čas od Augusta Šeno e. — Pošurice od Krestanofa.

Mollmo sve prijatelje Esperanta, da nam
prilbave ĉlanove za naŝe druŝtvo i pretplat-
nike na naŝ list.

Kardinala
ĉefepiskopa apoteko

de la posteŭlo
de Iv. PECINOVSKY.

La plej granda tenejo de
ĉiuj en - kaj eksterlandaj
specialaĵoj.

Farm mag

MILAN STAKIĆ,

apotekisto

Zagreb, Kroatujo (apud la ĉefpoŝto)

Zaruĉnice esperantske! Pozor!

Trebate li bijele postelĵine od platna ili pamuĉnd tkanine, ubruse, marame, stol-njake ili sortirane ostatke tkanina u stalnim bojama, obratite se na poznatu preporuke vrijednu tekstilnu exportnu trgovinu

Frť. Šupich

Ĉervený Kostelee, naproti kostelu, Ĉeska.
Dopisivanje esperantski, ĉeski i njemaĉki.

Fianĉinoj esperantistaj! Atentu!

Se vi bezonas Htoblankaĵojn en tolo kaj kotono, servietojn, nazotukojn, tablotukojn aŭ konstante kolorajn sortimentojn de restaĵoj, turnu sin al rekomendinda teksta eksportvendejo de

Frť. Šupich

Ĉervený Kostelee, naproti kostelu, Bohemujo.
Korespondado esperanta, bohema kaj germana.

ESPERO KATOLIKA

INTERNACIA MONATA GAZETO

== (Benita per Apostola Beno de Pio X^a la 27^{an} de Junio 1906). ==

DIREKTORO: ABATO AUSTIN RICHARDSON.

ĈEFREDAKTORO: CLAUDIUS COLAS.

Unu numero: Fr. 0.50. — Jara abono: Fr. 5 (Sm. 2).

== 10, rue Béranger, PARIS. ==

INTERNACIA ASOCIO DE INSTRUISTOJ

estis fondita dum la 3-a esper. kongreso (Dresden, 1908). Ĝia celo: Kunigi instruistaron de ĉiuj kategorioj, faciligi alproksimigon de instruistoj kaj lernantoj el diversaj landoj kaj nacioj, per internaciaj rilatoj helpadi disvolvigon kaj solvon de aferoj pedagogiaj kaj profesiaj. I. A. I. eldonados mem au helpos eldonadi gravajn verkojn pedagogiajn, organizos reciprokan korespondadon inter instruistoj (resp. lernantoj), vojaĝojn de instruistoj kaj lernantoj al fremdaj landoj, arangados internaciajn koloniojn en diversaj landoj, kie povus instruistoj kaj se eble ankaŭ lernantoj pasigi siajn libertempojn. — Membra kotizajo (almenaŭ 1 Sm por 1 jaro) estu sendata postmandate aŭ, se alie neeble, per 10 respond-kuponoj al la kasisto Th. Čejka Bystrice-Hostyn, Moravio-Austrio, kiu, post ricevo de 2 respond-kuponoj, alsendos la specimenan kajeron de la oficiala organo «Internacia Pedagogia Revuo» (kun regularo). Ĉiuj membroj ricevas la oficialan organon senpage.

LA REVUO.

Internacia monata literatura gazeto kun la konstanta kunlaborado de

D ro L. L. ZAMENHOF

ADMINISTRACIO:

HACHETTE kaj Ko.
79, Boulevard St.-Germain - PARIS

JARABONO:

Francujo, Fr. 6. — Ceteraj landoj, Fr. 7.

KROATA ESPERANTISTO

OFICIALA ORGANO DE LA „DRUŠTVO HRVATSKIH ESPERANTISTA.“

MONATA

GAZETO.

La »Kroata Esperantisto« aperas la 15^{an} de ĉiu monato.

Abono:

1 jaro (12 numeroj) K 3.—

1/2 » (6 numeroj) K 1.50

Por unuiganoj jara abono K 2.—

Redakcio kaj Administracio:
Boškoviĉeva ulica br. 13.

Redaktorino: **Danica de Bedeković.**

Reklamo:

1 paĝo K 25 1/4 paĝo K 7
1/2 » » 13 1/8 » » 4
kun unufoja apero.
Por 7—12 anoncoj 25% rabato.
Po linioj laŭ interkonsento.

KORISTI LI ESPERANTO?

Ĉesto se ĉuje pitanje: Zar Esperanto zbilja ĉemu koristi? Kada onaj, koji pita, nebi dobio precizan i udovoljujući odgovor, njegova bi simpatija ohladnila. Slično rade one osobe, koje mi potičemo na učenje Esperanta. Skoro svi hoće da uče Esperanto samo onda, kada bi im isti pružio odlučnu korist. Naprotiv, kada bi mi mogli smjesta predočiti općinstvu posve sigurne probitke, što će mu ih Esperanto donijeti, ono bi sve življe učestvovalo u našoj stvari ne samo iz oduševljenja, već i radi bilo materijalnog, bilo idealnog probitka, što će ga crpiti.

A možemo li reći, da je Esperanto već sada koristan? I te kako! Esperantom se mogu ljudi okoristiti u svim sferama međunarodnog života, on olakoćuje svakovrsne odnose među ljudima, koji govore u raznim jezicima i među pripadnicima raznih naroda; prema tome on stvara jak vez solidarnosti među njima

Svrha Esperantizma jest, da se među narodima stvori neutralan temelj, na kojem će različita ljudska plemena moći mirno i bratski među sobom općiti, a da si uzajamno ne narivavaju svoje narodne osebnosti. Malo po malo, makar još vrlo sporo, razilaze se i u našoj miloj hrvatskoj domovini poput tmastih oblaka apsurdne predrasude, koje su suzdržavale, pače još suzdržavaju mnoge osobe na putu k Esperantu. Oni bo ili neće ili ne

ĈU ESPERANTO UTILAS?

Ofte oni aŭdas la demandon: Ĉu Esperanto vere utilas por io? Se la demandanto ne ricevus precizan kaj kontentigan respondon, lia simpatio malvarmigiĝus. Same faras tiuj personoj, kiujn ni instigas al la lernado de Esperanto. Preskaŭ ĉiuj volas lerni Esperanton nur tiam, kiam ĝi prezentus por ili difinitan utilecon. Male, se ni povus tuj prezenti al la publiko tute certajn profitojn, kiujn havigos al ĝi Esperanto, ĝi pli kaj pli aktive partoprenus en nia afero, ne nur pro entuziasmo, sed ankaŭ pro la profito, ĉu materiala, ĉu idea, kiujn ĝi ricevos.

Ĉu ni do povas diri, ke jam nuntempe Esperanto estas utila? Certege! Oni povas utiligi Esperanton en la plej diversaj sferoj de la vivo internacia, ĝi plifaciligas la ĉiuspecajn rilatojn inter diverslingvanoj kaj diversgentanoj; konsekvenca ĝi kreas fortikan ligilon de solidareco inter ili.

La celo de l' Esperantismo estas tiu, ke inter la popoloj kreiĝu neutrala fundamento, sur kiu la diversaj homaj gentoj povos pace kaj frate interkomunikigadi, ne altrudante al si reciproke siajn gentajn apartaĵojn. Iom post iom, kvankam ankoraŭ tre malrapide, ankaŭ en nia kara kroata patrujo disiĝas kvazaŭ maltaŭgaj nuboj la absurdaj antaŭjuĝoj, kiuj haltigis eĉ haltigos multajn personojn sur la vojo al Esperanto. Ili do

mogu da razumiju praktičnost i probitačnost onakovog međunarodnog jezika, koji -- kao Esperanto -- u svojem sadašnjem stanju valja a svaku svrhu, što ju imadu narodni jezici, samo što je on mnogo jednostavniji od ikojega narodnoga jezika, a mogu ga dosta lako naučiti i posve neinteligentni ljudi.

Samo kratkovidnost ne vidi veliku korist i uporabivost našega jezika, koji nije pomoćni jezik za nas, već za druge, za čitav svijet. Esperanto već je pružao sjajne dokaze, da je prikladan ne samo za svagdašnje prilike i trgovinu, već i za znanost umjetnost, književnost itd. No od velike je potrebe, da bude od koristi time, da velika publika upozna njegovu egzistenciju i da se priuči, služiti se njegovom probitačnošću. U tom pogledu čeka u nas još velik posao. U prvom bi redu trebalo animirati naše mjesne trgovce, turiste, činovnike, radnike itd. da uče Esperanto; nadalje bi trebalo potaknati njegovu uvođenje u škola, onako kao u drugim zemljama od nas mnogo naprednijima.

Kratkovidci vide u Esperantu lih lastnu igrariju, a ne vrlo važno svesvjetsko općilo. A ipak je on već velik dio nabraženoga ljudstva osvjedočio o prijekoju potrebi univerzalnoga pomoćnog jezika, po kojem je ne samo moguće, već vanredno lako, da se ljudi iz raznih dijelova zemlje međusobno razumiju i sporazumljuju. Esperanto, jur raširen po čitavoj zemaljskoj kugli, pruža onakav neutralan temelj, na kojem svi ljudi, koji kojim god načinom učestvuju u međunarodnom ži-

añ ne volas aŭ ne povas kompreni la praktikecon kaj utilecon de tia lingvo internacia, kiu — kiel Esperanto — en sia nuna stato taŭgas por ĉiu celo, kiun havas naciaj lingvoj, nur ke ĝi estas multe pli simpla ol kia ajn nacia lingvo kaj sufiĉe facile elernebla por eĉ tre neinteligentaj personoj.

Nur miopeco ne vidas la grandan utilon kaj uzeblecon de nia lingvo, kiu ne estas helpa lingvo por ni, sed por la aliaj, por la tuta mondo. Esperanto liveris jam brilajn pruvojn, ke ĝi taŭgas ne nur por ĉiutaga rilato kaj komerco, sed ankaŭ por scienco, arto, literaturo k. t. p. Sed estas necesege, ke ĝi utilu per tio, ke la granda publiko konu ĝian ekzistadon kaj kutimiĝu uzi ĝian utilecon. En tiu ĉi rilato restos ĉe ni ankoraŭ multo farota. Unuavice oni devus instigi niajn lokajn komercistojn, turistojn, oficistojn, laboristojn k. t. p. lerni Esperanton; plie iniciati ties enkondukon en la lernejoj, same kiel en aliaj landoj multe pli progresaj ol nia patrujo.

Mallongvidemuloj vidas en Esperanto nur liberhoran ludajon kaj ne gravegan tutmondan komunikilon. Kaj tamen ĝi jam konvinkis grandan parton de la inteligenta homaro pro la neceseco de universala helplingvo, per kiu estas ne nur eble, sed treege facile por homoj de diversaj terpartoj sin reciproke kompreni kaj kompreniĝi. Esperanto, disvastigita jam sur la tuta terglobo, liveras tian neŭtralan fundamenton, sur kiu ĉiuj homoj, kiuj iel ajn partoprenas en la

FELIETONO.

TIEL LA TEMPO ŜANĜIĜAS!

De August Ŝenoa

En pompa florgardeno
Staris kastelo belega,
El ombra arbetaĵo
Fluis odoro dolĉega.

Per ĉarma birdkantado
Koroj sentemaj sorĉiĝas,
Kadukis la kastelo:
Tiel la tempo ŝanĝiĝas

Nur unu rozo sole
Tie ĉiame floradas:
En mia koro ĉia
Nomo karega ardadas.

Esperantigis *Mavro Spicet*.

vivo internacia, ĉu por ideoj ĉu por materialaj celoj, povos facile interrilatadi.

Al la kongretigo de tiu fruktoreĉa ideo laboradas nia ĵurnalo, kiu tiel havas ne nur gravan praktikan karakteron, sed ankaŭ nedubleban moralan signifon, kiu kun la kresko de ĝia potenco pli kaj pli forte sin trudos al la atento de l' eksterlanda mondo kaj liveros eklatantan pruvon, ke Esperanto precipe por malgranda nacio, kiel estas ni, signifas grandegan antaŭpaŝon sur la kampo kultura.

— i —

— i —

IV NAŜEMU LISTU.

Strani esperantski listovi neprestano nas još bratski pozdravljaju. Jedan od elegantnijih i najuglednijih esperantskih časopisa *) „La bela mondo“, (izlazi u denu), oglašuje nas i nastavlja: Netom je izišao 3. broj društvenoga glasila hrvatskih prijatelja. Ovo želi ne samo proširiti Esperanto u Hrvatskoj, već i bogatu no do sada u nas malo poznatu hrvatsku literaturu po Esperantu svijet. Prekrasan podhvat! Težak je to posao, zato pomognimo svi taj podhvat i platimo novi taj list! — Jedan od londonskih esperantskih listova „The british Esperantist“ pozdravlja nas veoma srdačno u svojem srpanjskom broju i našem glasilu «svom novom bratu» dug i uspješan život. Pozdravna pisma nismo nadalje iz Kristianije, Amerike (odkuda primismo i pretplate na naš list arudžbu na hrv. esperantsku gramatiku, iz koje bi želio neki Amerikanac da ni «lijepi hrvatski jezik») i mnogih drugih dalekih mjesta.

Urednik izvrsnoga pedagoškog lista „Internacia pedagogia revuo“, Bystice Hostyn (u Moravskoj), (vidi anoncu u ovom broju našega lista) obraća na nas s molbom, da mu nademo vrsnoga hrvatskoga učitelja, koji bi bio ljan postati korespondentom i izvjestiteljem toga glasovitoga lista iz naše domovine. onovno preporučamo svim hrvatskim pedagogizima, da se pretplate na taj izvrsni

*) Prekrasno ilustrirani umjetnički list, kojega svakomu Esperantistu najtoplije preporučamo.

HUMORAJOJ.

PRI LA VIRINO.

(Stelitaj aforismoj).

Sen virino gardu nin Dio, sed ankaŭ de virino for!

Rimarkinde estas, ke sur la tero estas preskaŭ la sama opinio pri la virino.

La grekoj diras: la amo estas aŭ mielo aŭ veneno. Ofte la mielo fariĝas

veneno, sed neniam la veneno — mielo.

La francoj diras: bati virinon estas kvazaŭ (egale) bati sakon da faruno — la bono eliras, la malbono restas.

La hispanoj opinias, ke kun la virino kaj kun la mulo. homo ne inciteti estas bone, kaj ankoraŭ pli bone estas, se li incitetas — havi en la manoj bastonon.

La hinoj diras: ju pli la edzo amas sian edzinon, des pli li povas tedi al ŝi, kaj ju pli la virino amas sian edzon, ŝi klopodas korekti liajn erarojn.

Kaj la orientaloj, precipe la turkoj, opinias, ke estas bone, la homo posedu kelkajn edzinojn, tial ke kiam ili malpacas, restos al li la tempo ripozi: ĉar se estas unu kiel ĉe ni — en Bulgarujo, ja neniam li povos ripozi

list, koji je glasilo internacionalnoga društva učitelja i koji sadržaje važne i izvrsne pedagoške članke od najglasovitijih pedagoga čitavoga svijeta.

Naša esperantska braća iz Norveške mole nas, da oglasimo u našem listu, da će »Klubo Esperantista« u Kristianiji prirediti veliku esperantsku izložbu ove jeseni. Radi toga moli spomenuti klub esperantske knjižare, novine i privatne ličnosti, da potpomognu tu izložbu darovima knjiga, novina ili poštanskih razglednica. Mole se osobito trgovci, da šalju svoje esperantske tiskanice, da se pokaže važnost Esperanta po trgovinu. Priposlane stvari upotrijebiti će se i za internacionalnu izložbu u Bergenu 1910. Klub će za tu zgodu izdati i raširiti po čitavoj Norveškoj oglase, koji će osim čitavu esper. gramatiku sadržavati i anonce, koje će biti jeftine (45×45 mm 12 K., prijevod besplatan). Pošiljke mogu se adresirati i na naše uredništvo. Razglednice (koje treba markirati na ilustriranoj strani) neka se adresiraju: »Klubo Esperantista«, Stølmakergt, 6 IV, Kristiania«.

Naš vrlo bugarski prijatelj, profesor Esperanta gosp. Krestanof, koji naš pokret u Hrvatskoj s velikim interesom prati, moli hrvatske esperantistice i esperantiste, da mu šalju lijepe razglednice sa slikama iz Zagreba, ili inih hrvatskih krajeva, s pučkim tipovima, narodnim nošnjama i t. d. Marka neka se prilijepi na ilustriranoj strani. Karte ove treba pomenuti gospodin za bugarsku esperantsku izložbu, o kojoj smo pisali u prošlom broju našega lista. Adresa: Ivan H. Krestanof, profesoro de Esperanto, Sofia, Bezimena 5.

Primili smo pismo iz San Josè de Cucula Colombia u Americi, gdje nam predsjednik i tajnik društva »Esperantista Unuiĝo« gg. Francisco A. Forres i Josè F. Gonzalez javljaju, da se 19/III. 1909. u pomenutom gradu ustrojilo društvo, čiji je cilj širiti Esperanto, koji čini da ljudi iz najudaljenijih i najrazličitijih krajeva svijeta postaju braćom. Pomenuta gospoda mole, da im šaljemo za njihovu knjižnicu esperantske knjige i novine, a i oni će skoro izdavati takove i slati nam ih u zamjenu. Želimo našim udaljenim istomišljenicima sretan uspjeh!

FIDELA EDZINO.

Mia edzino estas tre fidela, ĉar trifoje ŝi forkuras de mi kaj post tio denove revenas.

FELIĈA PATRO. *

Juna viro havas por unua fojo infanojn kaj ili estas dunaskitoj Tute ĝojgita, li telegrafas al sia patrino:

»Hodiaŭ naskiĝis dunaskitoj, morgaŭ pli multe!«

ANKAŬ LI VOLAS. *

A: — E, bone, kion vi volas plej poste de mi?

B: — Kion mi volas? kompreneble mi volas, ke vi pagu al mi vian ŝuldon!

A: — Sed ankaŭ mi volas la saman sed de kie mi prenu la monon?

DUBO. *

Filo; Paĉjo, vidu kiel bela estas tiu ĉi imaĝo, sed kial ĝia surskribo estas »Paco«?

Patro: Kredeble ĉar sur ĝi estas neniu virino elpentrita.

Iv. H. Krestanof, — Sofia (Bulgarujo).

Iz Frankfurta n. Majni primamo od «La Esperantista Grupo» slijedeću obavijest: »Prva internacionalna aeronautička izložba« u Frankfurtu na Majni otvara se na 10. srpnja t. g. u najvećoj dvorani na svijetu. U toj će izložbi biti izloženi veliki motorbaloni, koji se dađu upravljati i velik broj zrakoplova i strojeva za letjenje, veliki poznati zrakoplov grofa Zeppelina, povećani povodljiv balon majora Parsevala, strojevi za letjenje od Weighta, Farmanna i t. d. Mnogobrojni modeli pokazivati će moderne i antikne konstrukcije zrakoplova. Osim toga biti će tamo mnogo sprava i predmeta, koji su u savezu sa zrakoplovstvom, kao sprave meteorološke, motorske, zrakoplovske, parobrodske, sprave za topove zrakoplovske i t. d. Posjetioci izložbe imati će zgođe, razgledati okolicu frankfurtsku vozeći se zrakoplovima pa će također moći sudjelovati u različitim utrka, za koje su raspisane mnoge velike nagrade. Budući da će ova izložba biti posjećena od sviju narodnosti ovoga svijeta, služiti će se uprava izložbe Esperantom, pak će frankfurtski esperantisti imati u tu svrhu javni ured u samoj izložbi.

MOLBA.

Još malo, pa će se odigrati veličanstveni prizori u Barceloni, ovogodišnjem stjecištu svih Esperantista čitavoga svijeta. Svi se narodi upravo grozničavo spremaju, da budu dostojno zastupani na svjetskom esperantskom kongresu, koji će se obdržavati pod pokroviteljstvom samog kralja španjolskoga, te gdje će delegati iz svih krajeva svijeta isporučiti pozdrave svojih naroda.

Bilo bi od velike važnosti za nas Hrvate, da i mi odašaljemo barem dva delegata, koji bi pred zastupnicima svih kulturnih naroda svijeta oglasili hrvatsko ime i hrvatsko umijeće. No društvo naše još je premlado, a da bi raspolagalo sredstvima, koja bi bila od potrebe za ovo izaslanstvo.

Stoga se evo obraćamo na sve naše domaće udruge, zavode i rodoljube, da dobrovoljnim novčanim prinosom omoguće, e bi i naša domovina na barcelonskom kongresu bila zastupana.

Prinose preuzimlje naše uredništvo, a imena darovatelja oglasiti ćemo u našem listu.

Svaki i najmanji prinos ćemo zahvalnošću javno kvitirati.

NAPREDOVANJE ESPERANTSKOGA POKRETA.

Naša monarkija.

Za našu se stvar bore Hrvati ne samo u Hrvatskoj. U Grazu, Beču, Marburgu, Waldbachu, Ljubljani ima nekoliko Hrvata, koji revno rade s nama. G. Tomić tehničar u Waldbachu upotrebljava sve svoje slobodno vrijeme za podučavanje i propagandu esp. jezika. Gđa. Bugram modistkinja u Grazu mnogo čini za esp. propagandu u Grazu i sabire novčane prinose obim štajerskim esp. društvima na posve originalan način. G. fil. Rubčić otvorio je »Esperanta Informejo« (esp. informacijski zavod) za Hrvate i Srbe u Grazu, Gartengasse 19 III, kamo upućujemo naše hrv. esp. putnike.

Prag, 14. ožujka o. god. imao je »Savez českých Esperantista«, koji broji mnogo više od 1000 članova, glavnu skupštinu u Pragu. Glavni zaključci toga sastanka jesu: Priredba »Českoga esperantskoga kongresa« u Pragu 26., 27. i 28. rujna t. g. Razdijeljenje »Saveza« u 10 sekcija: ustrojnu, propagandističku, informacionu, izložbenu, kongresnu, novinarsku, konzularnu, uredničku, ispitnu i jezičnu. Odbor čine gospoda: Jean Hradil (predsj.), Prochaszka (podpredsj.), Davidek i Svačina (tajnice), Kopecky (blag)

Kongres »Saveza českých Esperantista« biti će osobito lijep i svečan. Česka esper. braća priređuju svojim gostima esp. izložbu, kazališne predstave, ekskurzije,

akademije i t. d. pak se nadamo, da će se možda naći i koji hrvatski Esperantista, da u ime naše pozdravi česke Esperantiste.

Rad českih Esperantista centralizira se sada u njihovoj središnjoj zajednici «Bohema Unio Esperantista», koji organizira I. narodni esperantski kongres. Odbor za priređivanje toga kongresa, kojemu pomažu sva društva zajednice, nastoji svjema silama oko uspjeha ove manifestacije: mnogo novinskih članaka, oglasa, umjetničkih listovnih biljega, dobrotvornih prinosa, razglednica i predavanja glavna su sredstva reklame za kongres. Snuje se izdavanje posebne brošure za propagandu. — Upravo izašla originalna esperantska naučna knjiga od Ed. Kühnla, urednika »Časopisa českih esperantista«, koja je udešena prema naravi češkoga jezika, pripomoći će Česima, da potpuno nauče Esperanto. Uvođenje njegove metode u sve esp. tečajeve pokazuje valjanost ovoga djela Naskoro će izaći češki «fundamento de Esperanto» preveden od istoga autora. — B. U. E. udružuje već 34 društva, među njima i novi esperantski klub u Beču. — Česke novine: »Sokolské Besedy» i »Zaologiska zahrada» štampaju posebne rubrike za Esperanto. — Dačko esp. glasilo »Studento« izlaziti će poslije praznika 1909. Pretplata iznosi sada 0.75 Sm. (poslije štampanja l. broja l Sm.) Adresa: K. Kuthan Praha II. 516 — God. knjiga s adresarom jest pod štamptom.

U Plzenu otvoren je esp. tečaj za konobare. — U mnogim gradovima priređuju se zabave, svečanosti, sastanci i ekskurzije. Interes za Esperanto svagdje raste a slijedeća zimska sezona obećaje nam čitav niz novih klubova pomoću energičnog i neprestanog nastojanja i potpore, koju pruža svim suboriorcima centralno društvo B. U. E. — Zajednička adresa za sve informacije: Praha, I. 342 Esperanto-Kafejo »Union».

Beč. Naše Esperantiste, koji putuju u Beč, upućujemo u kavanu »Wiener Ring-Café Esperanto« Stubenring 18. Wien I., Telefon 12.967, gdje je stjecište bečkih Esperantista i društveni lokal »Bečkoga esp. društva« i »Saveza njem. austr. Esperantista«, čije je glasilo nas hrvatske Esperantiste osobito ljubezno pozdravilo.

Graz. 7. svibnja bila je glavna skupština akadem. esp. društva u Grazu, a 6. svibnja glavna skupština Štajerskoga esp. društva. U Grazu se ustrajaju sveudilj novi esp. tečajevi Tečajeve u sveučilištu vode gg. Beschkenadse i Hrvat Dalmatinac Rud. Rubčić stud. filozofije.

Brno. Esp. društvo u Brnu imalo je svoju glavnu skupštinu 10. svibnja. 17. svibnja biti će svečano esp. večer u restauraciji Essler.

Nova esper. društva osnovala se u Gablou (»Tzermontaro«) u Leipici (Česka), u Niedergundu (Češka, »Espero«).

U Hartbergu (Štajerska) i Waldbachu ustrojili su novi esperantski tečajevi.

Inozemstvo.

Srbija. 14. travnja t. g. bila je u Biogradu mnogo posjećena esperantska skupština, koju je otvorio g. Budjavec lijepim riječima o važnosti Esperanta. Poslije njega govorio je profesor Esperanta g. J. Krestanof (Bugarin), i g. Evstiféief*) (Rus). Poslije skupštine posjetiše gosti lijepu esp. izložbu, a prekrasnom esp. večeri završena je ta lijepa slava, na kojoj su se naša braća triju slavenskih narodnosti (Srbi, Rusi i Bugari) sporazumjeli u Esperantu.

Uz pripisak: »Al siaj kroataj fratoj kaj samideanoj — Serbaj esperantistoj« primismo ovih dana od naše braće Srba nekoliko primjeraka veoma lijepo i jezgrovito sastavljenih tiskanica, što ih »Društvo srpskih esperantista«, u Beogradu (Brankovo 19) ražašilje u svrhu propagande za Esperanto. Kako iz tiskanica do-

*) Kod IV. esp. kongresa obrazložio je na sastanku slavenskih Esperantista, da se ustroji velika esperantska zajednica sviju Slavena.

znajemo, namjerava pomenuto društvo izdavati esp. knjige i pokrenuti časopis. Mi želimo našoj braći, uz koju nas veže ista krv i zajednička ideja, najbolji uspjeh i nadamo se, da će i naši hrv. esperantisti poduprijeti njihov pothvat predbrojbom njihova lista i t. d. Vivu niaj serbaj kunbatalantoj!

Bugarska. U Sofiji otvorit će ovih dana opet prof. Esperanta g. Krestanof na sveučilištu esperantske tečajeve, pa se već mnogi slušatelji prijaviše.

Ruska. Koncem 1908. ustrojilo se opet na novo esp. društvo: »Esperanto«, koje je već tako rasprostranjeno, da ima članova u Kostromi, Novorusijsku, Odesi, Rostovu, Samari, Saratovu, Aleksankropolu, Simbirsku, Jaroslavu, Jakutsku, Ekaterinburgu i t. d. — U Petrogradu ustrojen je opet novi esp. tečaj u zavodu Oldenburskoga princa. — Gubitak je za ruske Esperantiste smrt bivšega ministra za putove i promet princa Hilbova, koji je bio revni Esperantist i mnogo učinio za tu ideju i svojoj domovini. Bivši predsjednikom ruskoga društva »Crvenoga križa« preporučio je okružnicom učenje »Esperanta« svim svojim činovnicima i ustrajao tečajeve.

Belgija. Gradsko poglavarstvo u Antverpenu podijelilo je dvjema esper. grupama u Antverpenu subvenciju od 500 franaka. Nove grupe u Gentu, St. Gilesu i Verviersu. — U Mariaburgu postoji stolno društvo »Verda flago«, sastanak svaki četvrtak. — U Berchemu ustrojeno je radničko esper. društvo: »La Verda Lumo«. Sjedište: kavana »Verda Lumo« 108, Grande chaussée, Berchem.

Njemačka. Nove grupe u gradovima Gleiwitz, Klotzische (radnička), Memmingen, Pieschen (radnička), Radebeul, Reichenhall, Striesen, Wörishofen. — U Dresdenu ima sada posebna sekcija esp. društva za žene. — Gradsko poglavarstvo u Geri poslalo je u esp. tečaj neke članove policije. — U Königsbergu otvorio je »Crveni križ« esp. tečaj za gojiteljice i bolničare.

Španija. Društvo »Vilsarara stelo« u Villasaru de la Mar Katalunija ima već do 300 članova, te posjeduje vlastitu zgradu s kavanom, dvoranom, kazališnim prostorijama, čitaonicom, knjižnicom itd.

Portugalska. Nova grupa u Gayi. — U Lisabonu otvoren je tečaj za »Savez kršćanskih mladića«.

Japan. U Kioto ustrojen je »Chugwai Shonen Esperanto Club« za međusobno sporazumljivanje i općenje dječaka domaćih s inozemskima. 200 japanskih dječaka već je pristupilo. — Predsjednik je g S Yamasati, Kioto, Japan.

Amerika. U Americi ustrajaju se neprestano nova društva. Ne dopušta nam mjesto, da navodimo sve samo u novije doba ustrojene institucije na polju esperantizma. Imade tuj esperantskih društava teoloških, šumarskih, filozofskih, agrarnih, radničkih, ženskih itd.

Kad je nedavno kineski ministar Vu-Ting-Tang posjetio Ameriku, izrekao je u nekom govoru među ostalim ove riječi: Kad bi različite narodnosti mogle razumjeti jedna drugu, držim da bi svi nemiri i nesporazumljenja prestali, te da bi se sve dalo lako i s mirom urediti. Znam, da Kina ne traži rata s nijednom državom. U 99 između 100 slučajeva, gdje se pokazuju komplikacije, razlogom je, što se države međusobno ne razumiju. Želite li dakle osigurati mir, mislim, da bi zajednički međunarodni jezik bio za to najbolja garancija. Kad je poslije posjetio jedna od esperantskih društava u Newyorku kupio je kineski ministar mnoštvo esperantskih knjiga.

BIBLIOGRAFIO.

ESPERANTO-KROATA VORTARO de Danica de Bedeković (Eldono de la »Društvo hrvatskih Esperantista«, Zagreb, 1909. Prezo 4 K. = 1 Sm 70 sd.)

Jus aperis 19 presfoliojn (295 paĝojn) ampleksanta bonega kompleta esperanto-kroata vortaro kun riĉa frazeologio kaj kun sennombraj novaj vortoj kolektitaj el la plej bonaj esperantaj gazetoj kaj verkoj de nia genia majstro Dr. Zamenhof.

La vortaron akompanas autaŭparolo de la unuig-prezidanto M. Špicer, kiu inter aliaj skribas la jenon:

»Multe da tempo bezonis Esperanto ĝis sia enigo en Kroatujon. Nune dank' al la plena harmonio inter niaj fervoraj kaj entuziasmaj unuiganoj la intereso por nia afero ankaŭ ĉe ni senĉese kreskadas, la amo por Esperanto ĉiame fortiĝadas, la fratigideo de l' Esperantismo konstante disvastigadas.

La lernadon de Esperanto ĝis nun iomete malhelpis ĉe ni manko de vortaro. Nun ankaŭ tiu malhelpo malaperis per tiu ĉi bonega verko, kiu nun certe gajnos multajn novajn geamikojn por nia bela lingvo internacia.

Kaj nun kara libro, iru monden. fidele akompanante, konfideme instruante ĉiujn, kiuj en vi serĉos konsilon kaj informon. Estu ilia nombro kiel eble plej granda kaj sekve de tio la florado de Esperanto ĉe ni kiel eble plej brila!

Al la meritplena aŭtorino de tiu ĉi verko do por ŝia penego kaj senekzempla fervoro dankon kaj gloron!«

M. Špicer.

METHODA KÜHNLOVA. Uplná methodická učelnice Esperanta pro školy a samouky (Plena metoda lernolibro de Esperanto por lernejoj kaj memlernantoj). II. eldono. 1909 Prezo 2 K. bindita K 2.40 (1 Sm), 144 pĝ. »Biblioteko de Časopis Českých Esperantistů n-o 3. (Praha II. 2023).

La libro, verkita laŭ Fundamento de Esperanto kaj aprobita de ekzamena komisiono de centra asocio Bohema Unio Esperantista estas la unua originala laboro en bohema literaturo. Enhavo: Parto gramatika. Konversaciaj frazoj. Dulingvaj tekstoj. Modela legolibro. Deveno kaj historio de Esperanto. Ŝlosilo kun vortaro. Sistema vortaro. Bohemoj akceptis tiun ĉi novan verkon kun entuziasmo, vidante en ĝi la plej perfektan, nacian, propran instruilon.

»UNU FOJON«... De Mikaelo Cases (Tobella & Costa, Barcelono, prezo 0.30 fr. = 0.120 sm) Kun plezuro ni anoncas malgrandan libreton enhavantan ĉirkaŭ cent anekdotojn, plenajn da freŝa humoro kaj sprito. Al amikoj de vigla legajo ni la verketon plej varme rekomendas.

»BONA SINJORINO«, novelo de Orzeszko. Tradukis Kab e.

»RUSAJ RAKONTOJ — FABELOJ AL HELENJO« de Mamin Sibirjak. Tradukis N. Kabanov.

Kun danko ni ricevis kaj kun ĝuo ni tralegis ambaŭ libretojn, eldonitajn de la Esperanta Biblioteko Internacia (Berlin, Möller kaj Borel, prezo po peco 0,10 Sm.). La unue nomita novelo estas nova pruvo de la rakontotalento de la jam bone konata aŭtorino, kiu en siaj verkoj sen akraj atakoj kaj laŭtaj frazoj ĉiam prezentas ian noblan ideon, batalante por la egaleco, libreco kaj justeco.

En «La Fabeloj al Helenjo» donacas la plej famekonata rusa verkisto ĉarman infanan legajon.

La tradukoj — la nomoj de la tradukintaj fervoregaj verkistoj garantias ĝin — estas majstraj, koj nenio alia restas al ni ol al nia gelegantaro la verketojn plej varme rekomendi.

»NOVA SENTO«. Sub tiu ĉi titolo aperis en Bilbao (Hispanujo) nova monata gazeto, kies unua (julia) numero prezentas sin kiel tre bela, riĉhava kaj serioze batalanta samideano en la tutmonda armeo esperantuja.

Al nia plej juna kolego koran saluton kaj bondeziron!

LA GEOMETRIO »FOLIETARA«. Eltiro el Internacia Scienca Revuo, prezentanta novan teorion geometrian pri la movo de l' korpoj en spaco. De René de Saussure. I. parto, prezo 0,25 Sm. Genevo. Ĉiukaze gojiganta riĉigo de la esperanta scienca literaturo.

ĈE L'KORO DE EŬROPO. De Edmond Privat. (Eldonejo Atar, Genevo, Corraterie, 12. Prezo 0,20 Sm = 48 hel.). Interesplena per sep belegaj ilustraĵoj riĉigita broŝuro, skribita okaze de la jubilea festaro, t. e. de la kvarcenta datreveno de l' naskiĝo de Calvin. Rekomendinda legajo por ĉiu, kiun interesas la internacia rolo de Genevo en la historio de moderna tempo.

Mr.

INTERŜANĜE RICEVITAJ GAZETOJ.

(Esperantske novine, koje dobivamo u zamjenu).

Jara abonkosto Sm.	Jara abonkosto Sm.		
ALGÉRIE-TRANSPORTS, Saint-Eugène (Alger) 8, rue Carnot Redaktoro: Maurice Aubert	2·80	LA SPRITULO, gazeto por humoro, Leipzig, Körnerstr. 31, Red. Richard Bresch	1·20
ČASOPIS ČESKÝCH ESPERANTISTŮ, monata organo de l' Bohemoj. — Praga II. Dittrichova 7. Red. Ed. Kühnl	1·50	LA SUNO HISPANA, Valencia, Pintor Lopez 3. Red. Augusto Jimenez Loira	1·20
DANA ESPERANTISTO, Kopenhago, Frederiksborgg, 26 Red. F. Skeel-Gjorling	0·65	LINGVO INTERNACIA, Paris 33, rue Lacépède, Red. Th. Cart.	3·—
ESPERANTA ABELO, Bologna (Italujo) M. d'Azeglio 600, A. Tellini	0·50	LORENA STELO, Nancy, 63 Rue de Villers, Red. Docteur Noel	0·40
ESPERO KATOLIKA, Paris, 10. Rue Béranger. Dir. Abato Austin Richardson, ĉefredaktoro: Claudius Colas	2·—	NORMANDA STELO, Rouen 41, Rue de la Vicomté, Red. Liébard et Lerouc	1·—
GREKLINGVA ESPERANTANO, Samos (Aria-Turklando), Red. »Samosa Esperantista Societo«	1·20	NOVA SENTO Bilbao (Hispanujo) Strato Jardines, 7	0·90
INFORMAJ RAPORTOJ, Wien, VII/L. Bandgasse 31, Red. K. V. Ahlgrimm	1·—	OFICIALA GAZETO ESPERANTISTA, Paris 51, rue de Clichy	2·—
INTERNACIA PEDAGOGIA REVUO, Bystřice-Hostyn, Moravio. Red. Th. Čejka	1·—	POLA ESPERANTISTO, Varsovio, Marszałkowska 143, Red. Dro. Leono Zamenhof	2·—
JAPANA ESPERANTISTO, Tokio Marunouchi, Red. Ĉif Tošio	2·—	PORTUGALA REVUO, Porto, Rua do Rosario 215, Red. S. A. Proenca	2·—
LA BELA MONDO, Dresden- Ständehaus, Red. Dro. Albert Schramm	1·50	RUMANA ESPERANTISTO, Bukarest, 5. Str. I. C. Bratianu, Red. Dro. G. Robin	2·—
LA ONDO DE ESPERANTO, Moskov, Tverskaja 28, Red. A. A. Ljarirov	1·06	RUSLANDA ESPERANTISTO, Peterburgo, Nevskij, 40, Red. Dro. Espero	3·20
LA PIONIRO, Budapeŝt, VI., Nagymező-u. 12. I/16 Red. Jules de Buljovszky	1·—	SARTA STELO, Le Mance Sarthe (Francujo), 14, rue Scarron, Red. Lepeltier	0·40
LA REVUO, Paris, 79, Boulevard Saint Germain, Red. Carlo Bourlet	2·45	THE BRITISH ESPERANTIST, High Holborn, London, W. C.	1·50
		TRA LA FILATELIO, Beziers, Francujo 2, rue Abélard, Red. Fimo Flourens	0·80
		TUTMONDA ESPERO, Barcelona Paradis 12	2·—
		VOCO DE KURACISTOJ, Lwov (Aŭstrio-Galicio), Strato Snia-deckich Nro. 6, Red. Dro. Stefan Mikolaĵski	1·50

Ni petas la estimatajn redakciojn de samideanaj gazetoj por interŝanĝo.

Al tiuj gazetoj, kiuj post la ricevo de tiu ĉi numero ne sendos interŝanĝon, al tiuj nia gazeto plue ne estos sendata.

La redakcio.

MALGRANDA ANONCARO.

(Ĉiufoja presigo de tia anonco kostas 60 helerojn = 25 sd.).

KORESPONDADO.

Sro Augusto Jemeršič, esper. filatelista en Zagreb, Starčevićev trg 10, deziras interŝanĝi ilustritajn poŝtkartojn kaj specialajn markojn.

DOPISIVANJE.

Engleski esperantista William W. Hide, 150 Effra Road Wimbledon, Anglujo, ŝeli dopisivati sa hrvatskim esperantistima te moli lijepe razglednice iz naših krajeva.

SOMERAJ VOJAĜOJ.

Klera S^{mo} parolanta france, germane kaj kroate, dezirus fari vojaĝon kiel akompanantino de riĉa sinjorino. Proponojn oni petas al la redakeio de la »Kroata Esperantisto«.

TRE GRAVA SCIIGO al la Esperantistaj Farmaciistoj de la tuta mondo.

Karaj Kunfratoj! Dum la Kvara Esperanta Internacia Kongreso en Dresdeno, kelkaj farmaciistoj, el diversaj landoj tie kunvenintaj, decidis starigi la Internacian Esperantistan Farmaciistan Asoción (I. E. F. A.). La ĉeestintoj, kaj ankaŭ kelkaj aliaj farmaciistoj aligitaj dum la nuna jaro, decidis, ke ĝenerala kunveno de I. E. F. A. okazos en Barcelono dum la Kvina Internacia Esperantista Kongreso.

Interkomunikinte kun S-o Pujola y Vallès, la sindonema Prezidanto de la Barcelona Kongresa Komitato kaj kun S-o D-ro Ramon Bartomeu, Doktoro en Farmacio en Barcelono, ni jam povas sciigi, ke la sekvantoj demandaj kaj temoj estos priparolataj dum tiu malgranda farmacia kongreso:

- A) Raporto pri la Farmacia Kunveno en Dresdeno.
- B) La Esperanto kaj la Farmaciistoj (Paroladeto)
- C) Verkado de la Regularo de I. E. F. A.
- D) Pri la deklingva Esperanta Farmacia Vortareto. (Komunikajo).
- E) Ĉu estas necesa, utila kaj ebla la eldono de Internacia Esperanta Farmacia Revuo? (Interdiskutado).
- F) Ĉu la Apotekoj devas esti limigitaj aŭ nelimititaj. (Interdiskutado).
- G) Pri kelkaj nekunigeblaj medicinaj substancoj (Komunikajo).
- H) Pri ĝenerala reakcio de la saloj halogenidaj de fero (Komunikajo).
- I) Utileco de la naciaj formularoj, verkitaj de la Farmaciistaj Societoj, por la uniforma preparado de la kuracistaj ordonoj kaj de la medicinaj kunmetaĵoj, kies preparado ne estas enskribita en la Oficialaj Farmakopeoj. (Raporto kaj pridiskutado).
- J) Ĉu Farmacio devas fariĝi scienca, ĉu komerca afero? (Interdiskutado).

Tre eble, laŭ la informoj, kiujn ni ĝis nun ricevis, la «Colegio de Farmaceuticos» de Barcelono, preparos al ni oficialan akcepton. Tiu-okaze la komitato de I. E. F. A. prezentos al la «Colegio» siajn dankojn, per la diversaj naciaj lingvoj de la ĉeestantaj kunfratoj.

Ni insiste petas ĉiujn samideanajn kunfratojn kunhelpi nin, plenumante plej eble la sekvantajn punktojn:

- A) Presigi la nunan alvokon en ĉiuj esperantistaj ĵurnaloj de sia lando.
 - B) Presigi la nunan alvokon, en nacia lingvo tradukitan, en la diversaj farmaciaj ĵurnaloj de sia lando.
 - C) Propagandi nian I. E. F. A. kaj Esperantan lingvon inter la kolegoj de sia lando.
 - D) Ĉeesti la Barcelonan kongreson kaj tieajn farmaciajn kunvenojn, aŭ sendi al la Sekretario, O. Van Schoor, Vondelstrato, 20, Antwerpen, Belgujo, antaŭ la 1-a de Septembro sian aliĝon kaj se eble raportojn, sciigojn aŭ komunikajojn.
 - E) Enskribigi sin kaj la plej grandan eblan nombron de esperantaj farmaciistoj en la I. E. F. A. La enskribo estas senpaga. Tamen oni petas ĉiujn enskribontajn, pagi ĉiujare laŭvolan kotizajon, por helpi la propagandon.
- Intertempe mi restas kun kora saluto,

Oscar Van Schoor, Sekretario de I. E. F. A.

Esperantske marke

po 2, 3, 5 i 10 filira sa slikom našega meŝtra
Dra. L. Zamenhofs mogu se naruĉiti u uredništvu
našega lista.

Čisti prihod u korist društva.

